

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Код: 36-102-33 Дисциплина: История на държавата и правото

Ниво: 7. Магистър ECTS кредити: 9,0

Обучаващо звено: Катедра „Правни науки“

Анотация на учебната дисциплина

Историята на държавата и правото е правно-историческа дисциплина, която изучава развитието на държавно-политическото, общественое-икономическото и правното устройство на различни общества в световната история. Естествено, акцентът е поставен върху българското общество и държава, възникването, развитието и значението на правните институции; юридическите обичаи, правните възприятия и практики сред българите.

Учебната програма предвижда изучаването на възникването на държавността в древните общества, както и свързаното с него възникване на правото. Особено внимание е отредено на развитието на обществата от Средиземноморието и особено Елада, Рим и Византия. Разбира се, най-силен акцент е поставен върху българското общество и държава. Проследява се възникването и развитието на средновековното българско право, обичайното право на българите, общественое-политическите и правни възгледи през периода на Възраждането, създаването на модерна правна система през Третата българска държава, развитието на конституционната и юридическа мисъл, научни достижения на видни български правни историци и по-известни съдебни процеси в българската съдебна практика.

Историко-правната проблематика е представена на фона и паралелно с развитието формите на държавно-политическо и общественое устройство на българите, в рамките и в контекста на всяка една историческа епоха.

Компетентности като очаквани резултати от обучението

Знания:	знания за обществото и неговата организация през различните епохи, както и за историята на българското общество, неговата държавна организация и право.
Умения:	Умения да се работи с исторически правни извори. Умения за работа с архивни документи.
Отношения и нагласи:	Отношение към световната и националната история. Нагласа за разбиране на историческото развитие на правото.

Методи за обучение и връзки с други дисциплини

Методи на обучение:	Лекции и семинарни занятия
Предварителни изисквания:	Добро средно образование и владееене на поне един чужд език

Проверка на знанията и уменията

Крайно оценяване:	Изпит.
Методи и форми на оценяване:	Писмена и устна форма.
Критерии за оценяване:	Знанията и уменията за тяхното представяне.

Учебни материали и ресурси за самоподготовка

Основна литература:

1. Андреев, М. и др. История на българската феодална държава и право / М. Андреев, Д. Ангелов .- С., 1986. и др. изд.
2. Андреев, М. и др. История на българската феодална държава и право / М. Андреев, Ф. Милкова.-С., 1996.

3. Андреев, М. История на българската буржоазна държава и право 1878 - 1917 : От Освобождението от османско иго - 1878 г. - до Великата окт. социалистическа революция:[Уч. за студ.-юристи от СУ Климент Охридски] / Михаил Н. Андреев . - [6 изд.] . – С., 1993.
4. Билярски, И. Институциите на средновековна България.-С., 1998.
5. Българските държавни институции (1979-1986). Енциклопедичен справочник.-С., 1987.
6. Българските конституции и конституционни проект.- София, 1990.
7. Вълканов, В. и др. Учебно помагало по история на българската държава и право:601 тестови въпроса за самостоятелна подготовка./ В. Вълканов, Ж. Трифонова.- Подборна историко-правна библиография.-Варна,2007.
8. История на българската държава и право : Извори: 680-1944 / Състав. Петър Петров, Гълъбина Петрова . - 3. прераб. изд. . - София : Албатрос, 2002. - 456 с.
9. Милкова, Ф. История на българската държава и право : [За студентите от СУ Климент Охридски] / Фани Генева Милкова : СУ Климент Охридски.- С.,1986 . - 617 с.
10. Милкова, Ф. История на българската буржуазна държава и право (1918-1944).-С., 1976.
11. Манолова, М. История на новата българска държава и право.-София, 2002.
12. Подбрани извори за историята на българската държава и право / Състав. Вълкан Неделчев Вълканов, Живка Трифонова . - Варна : УИ - ВСУ Ч. Храбър, 2006 . - 488 с.
13. Токушев, Д. История на българската средновековна държава и право.- С., 2009.
14. Токушев, Д. История на новобългарската държава и право (1878-1944), С., 2001.

Речник (ключови думи)

Право, държава, извори.

Съдържание на учебната дисциплина по тематични единици за редовна / задочна форма на обучение

№	Тема	Основни въпроси	Лекции	Сем. упр.	Пр. зан.	Извън аудит.	Осигуряване
1	Възникване на държавността и на правото в древността и неговото развитие в домодерната епоха.	Възникване на държавата в недрата на племенното устройство. Древна Месопотамия, Египет и Индия. Рим и Елада.	3	1		12	
2	Раждането на средновековната българска държава.	Началото на българската правна история. Държавните традиции по българските земи. Славяни и прабългари.	3	1		12	
3	Институции, структура. упражняване на властта. държавна идеология на ранносредновековната българска държава. Вътрешни и външни отношения.	Отделно представяне и анализиране на посочените теми в ранносредновековната и в късносредновековната българска държава.	4	1		12	
4	Българското средновековно право.	Езически период. Рецепция на византийското право. Извори – закони и документи. Отделни правни клонове.	6	1		12	
5	България под османска власт.	Институции и право на Османската империя и на християнското население. Шариатското право. Рецепция на европейското право в Османската империя през XIX век.	6	1		12	
6	Национално-освободителни движения.	Раждане на националната държавна идеология.	4	1		12	
7	Освобождение на България.	Дипломатическа активност, проекти за новата държава. цариградската посланическа конференция и нейните решения. Освободителната война между Османската империя и Русия. Временно руско управление.	6	1		12	
8	Изграждане на новата българска държава.	Търновска конституция и Органически устав на Източна Румелия.	7	1		12	
9	Държавно устройство на Княжество България според Търновската конституция.	Промени в Конституцията. Великите народни събрания в българската история.	6	1		12	
10	Европейските държави и тяхното право през 19-20 в.	Епохата на кодификациите. Създаване и развитие на конституционализма. България в контекста на модерна Европа.	6	1		12	
11	Рецепция на европейското право в България – проблеми и пътища.	Рецепция на европейското право в Османската империя. Продължаване на рецепцията в България. Дискусии и проблеми	6	1		12	
12	Изграждане на новото българско гражданско право.	Приети закони и развитие. Търговско право.	6	1		12	
13	Изграждане на новото българско наказателно право	Приети закони и развитие. Особените наказателни закони и тяхното приложение.	4	1		12	

14	Изграждане на новото българско гражданско- и наказателнопроцесуално право.	Кодифициране и развитие. Организация на съдебната система.	4	1		12	
15	Българската държава и право през 20 век.	Общ преглед на държавно и правно развитие на България между двете световни войни. Държавно и правно развитие на България след Втората световна война.	4	1		12	
	Общо часове		75	15		180	

Разработил програмата: проф. д.н. Иван Александров Билярски

Учебната програма е приета от Съвета на катедра „Правни науки“ с протокол № 14/ 29.05.2023 г.

Учебната програма е утвърдена от Факултетния съвет на Юридически факултет с протокол № 11/ 8.06.2023 г. и заповед № 152/ 12.06.2023 г. на декана на факултета.